

РЕШЕНИЕ

№ 279

гр. Шумен, 30.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН, СЪСТАВ I, в публично заседание на първи ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мирослав Г. Маринов

Членове: Ралица Ив. ХаджиИ.а
Йордан В. Димов

при участието на секретаря Галина Св. Г.ева
като разгледа докладваното от Ралица Ив. ХаджиИ.а Въззивно гражданско дело № 20223600500350 по описа за 2022 година

Производство по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С решение №328 от 27.04.2022г. по гр.д.№1920/2021г. ШРС е осъдил С. С. З. да заплати на Г. С. З. сумата от 1 638.68лв., представляваща съответна на наследствения му дял от наследство от баща му С. З. Ш., поч.на 03.03.2016г., оставено в ТБ „Централна кооперативна банка” АД по банкова сметка IBAN LG 84 CECB 9790 1057 1199 00, ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба – 09.07.2021 г. до окончателно плащане, на основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД, като претенцията в останалата част до пълния предявен размер от 1 648.85лв. е отхвърлена като неоснователна. Със същото решение З. е осъден да заплати на З. сумата от 1 333.33лв., представляваща съответна на наследствения му дял от продажната цена на трактор „Nimomoto“, оставен в наследство от баща му С. З. Ш., ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба – 09.07.2021 г. до окончателно плащане, на основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД. Присъдени са и следващите се разноси, като е посочено, че решението е постановено при участието на трето лице - помагач на страната на ответника-Ф. М. Ш..

Решението е обжалвано от ответника в осъдителната му част. Жалбоподателят намира същото за недопустимо, евентуално неправилно-необосновано и постановено при съществено нарушение на съдопроизводствените правила. Решението се явявало недопустимо тъй като било постановено по нередовна искова молба-не били посочени всички обстоятелства, на които се основавал всеки от исковете, липсвало посочване цената на всеки от тях, както и отделно формулиран петитум. Сочи, че била налице едновременно висящност на настоящото производство и това по гр.д.№1012/2021г. на СРС, имащо за

предмет първа фаза на съдебна делба по отношение на сънаследствени вещи, а съгласно т.1 и т.2 от ТР №1/2004г. на ОСГК съделителите сънаследници, които не са страни по сделка за разпореждане с наследствена вещ били легитимирани в делбения процес да се позоват на чл.76 от ЗН и да поискат прогласяване недействителността на такъв акт на разпореждане. Ето защо и доколкото ищецът разполагал с друг иск за защита на правата си, а общият състав в хипотезата на неоснователно обогатяване възниквал само когато нямало друг иск, с който обеднелият да се защити, то заявената претенция касателно искането за заплащане на сумата 1333лв., представляваща 1/3 от стойността на продадения трактор, част от наследството на наследодателя Ш., се явявала недопустима. Недопустим се явявал и искът с правно основание чл.59 от ЗЗД относно едностранното разпореждане на отвеника със суми по банкова сметка, останали в наследство от наследодателя Ш., тъй като ищецът разполагал с друг път за защита-този по чл.70 от ЗН-за привнасяне от друг наследник в наследството на това, което последният дължи на другите наследници във връзка със съсобствеността помежду им. Излага и съображения, че първоинстанционното решение се явявало недопустимо, тъй като било постановено при наличие на основание за спиране на производството по чл.229, ал.1, т.4 от ГПК- било налице висящо гр.д.№1012/2021г. на СРС, имащо за предмет делба на недвижими имоти, съсобствени по наследство. Първоинстанционният съд погрешно приел, че процесният трактор, придобит през 2014г. от общия наследодател и съпругата му, представлявал вещ за упражняване на професия или занаят, при положение че регистрацията му като земеделски стопанин била извършена на 20.04.2015г.. Необсновани се явявали и изводите, че към момента на откриване на наследството в банковата сметка на наследодателя наличността била 4916.55лв., както и че в двата случая на твърдяни от ищеца едностранни разпореждания изцяло със сънаследствени вещи, получените въз основа на тях парични еквиваленти били постъпили в патримониума на ответника. Моли, решението да бъде обезсилено, а ако съдът намери същото за допустимо, да бъде отменено в обжалваната част и вместо него постановено друго такова, с което предявените искове бъдат изцяло отхвърлени. Претендира и присъждане на направените деловодни разноски пред двете инстанции.

Въззиваемата страна взема становище по неоснователността на жалбата. Третото лице-помагач не взема становище по жалбата.

Въззивната жалба е подадена в срока по чл.259 от ГПК, от надлежна страна, поради което се явява процесуално допустима.

Шуменският окръжен съд, след като обсъди доводите, изложени в жалбата и прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Съгласно отразеното в служебна бележка изх. № РЗС-02-10-1/20.01.2022 г., по описа на ОД„Земеделие“- Силистра, С. З. Ш. бил регистриран в Регистъра на земеделските стопани на 20.04.2015г., пререгистриран е на 25.01.2016г. и поради неизвършена пререгистрация за 2017г. е загубил правата си, считано от 24.06.2017г.. През периода 01.01.2007 г. - 31.12.2015г. същият получил финансиране, като му били изплатени суми по

схеми и мерки администрирани от ДФ „Земеделие“/служебна бележка изх. № 02-10-6500/8-2/03.02.2022г. и справка за плащания от СЕБРА.

Видно от удостоверение за наследници изх.№ 90/08.07.2021г., издадено от Кметство с.Искра, община Ситово, област Силистра, страните по делото са наследници по закон на С. З. Ш., поч. на 03.03.2016г., като С. С. З. и Г. С. З. са негови синове, а Ф. М. Ш.-съпруга/съгласно акт за женитба №13 от 05.08.1966г./.

Съгласно справка - извлечение /л. 5/, през периода от 17.10.2016 г. до 29.10.2016 г., от банковата сметка на Ш. IBAN: LG84 CECB 9790 1057 1199 00 в ТБ „ЦКБ“, открита на 02.01.2016г. и активна до 08.03.2017г., е била изтеглена общо сумата 4 916.04 лв.: на дванадесет пъти през АТМ в гр. Шумен по 400 лева; веднъж 100 лв. - на 29.10.2016г. и на 29.10.2016г. в търговска верига Кауфланд Шумен са платени 16.04 лв..

Видно от операционна бележка № 54, на Банка ДСК, ФЦ Силистра, по спестовен влог на Ф. Ш., на 01.11.2016 г., са внесени в брой 5000лв., с посочено основание: „откриване на срочен влог“.

В писмено сведение от 20.03.2017г., снето от от полицейски органи по преписка УРИ 372000-4051- 13.03.2017 г. на МВР-Шумен, от третото лице помагач на страната на ответника - Ф. Ш., последната дава обяснения, че приживе съпругът ѝ имал пари в банкова сметка, както и че никой от наследниците нямал пълномощно за извършване на операции със средствата по нея, но за въпросната банкова сметка имало издадена валидна дебитна карта и ПИН – код съхранявани от нея. След като синът ѝ С. С. З. ѝ казал, че изтича валидността на дебитната карта, със знанието и на големия ѝ син/Г. З./, след като дала картата и кода на С., последният в продължение на 13 дни, на равни суми по 400лв. и последна от 100лв., изтеглил цялата наличност по сметката – 4900лв.. Тази сума, допълнена от 100лв. или общо 5000лв., била внесена по нейна сметка на 01.11.2016 г. в Банка ДСК. В този смисъл са и обясненията на С. С. З. в писмено сведение, снето на 26.04.2017г., като същият заявява, че през 2016г. на няколко пъти изтеглил сумата по сметката чрез банкомат в гр.Шумен.

Съгласно показанията на свидетеля С.Халит, наследодателят на страните С. бил пенсионер, но се занимавал със земеделие и имал трактор марка „НИМОМОТО“. Не бил виждал наследодателят със съпругата му на нивата. През 2017г.-2018г/не уточнява точно кой месец/ в с. Искра, се договорил със С. З. последният да му продаде трактора за 4000 лв., която свидетелят платил в брой един месец след продажбата. Уговорената цената заплатил на З..

Съгласно операционна бележка №22, по описа на Банка ДСК, ФЦ Силистра, по спестовения влог на Ф. Ш. на 18.07.2017 г. са внесени в брой 4000 лева, с посочено основание: „довнасяне в срочен депозит.“

При така установената фактическа обстановка съдът достигна до следните изводи: Видно от обстоятелствената част/ищецът излага, че ответникът бил получил изцяло продажната цена на наследствена от баща им движима вещ- трактор „Nimomoto“, съответно

изтеглил от банаката от влог на баща им след смъртта му сумата 4946.55лв., без да му даде полагащата му се 1/3 част, поради което се е обогатил за негова сметка/ и заявения петитум /претендира се заплащане на сумата 1 333.33лв.-1/3 от продажната цена на трактора съответно сумата 1648.85лв.-1/3 от изтеглената от влога на наследодателя сума/, съдът намира, че е сезиран с претенции с правно основание чл.59 от ЗЗД. С оглед правилата за разпределяне на доказателствената тежест, ищецът следва да докаже, че имуществото на ответника се е увеличило, съответно че вследствие на това увеличаване е намаляло неговото имущество., а ответника - наличието на основание за увеличаване на неговото имущество.

Досежно възраженията за недопустимост на претенциите: Жалбоподателят твърди, че била налице едновременна висящност на настоящото производство и това по гр.д. №1012/2021г. на СРС, имащо за предмет първа фаза на съдебна делба по отношение на сънаследствени вещи, а съгласно т.1 и т.2 от ТР №1/2004г. на ОСГК съделителите-сънаследници, които не са страни по сделка за разпореждане с наследствена вещь са легитимирани в делбения процес да се позоват на чл.76 от ЗН и да поискат прогласяване недействителността на такъв акт на разпореждане. Ето защо и доколкото ищецът разполагал с друг иск за защита на правата си, а общият състав в хипотезата на неоснователно обогатяване възниквал само когато нямало друг иск, с който обеднелият да се защити, то заявената претенция касателно искането за заплащане на сумата 1333лв., представляваща 1/3 от стойността на продадения трактор, част от наследството на наследодателя Ш., се явявала недопустима.

Действително, законът изрично сочи, че правото на иск по чл.59, ал.1 от ЗЗД възниква само, когато ищецът не разполага с друг иск, с който да може да се защити/чл.59, ал.2 ЗЗД/.В случая обаче правната последица на иска по чл.76 от ЗН е различна от тази на предявения иск, поради което и депозираното възражение се явява неоснователно. Освен това, правото да се иска прогласяването на относителна недействителност по чл.76 от ЗН може да се упражни като инцидентен, преюдициален и обуславящ установителен иск в делбен процес или при спор за собственост, а в случая видно от представената искова молба по делбеното производство, съответно решението по първа фаза на делбата, сочената движима вещь-трактор не е била предмет на делбата, поради което и по отношение на същата иск по чл.76 ЗН не е допустим.

Касателно депозираното от ответната страна възражение, че и искът с правно основание чл.59 от ЗЗД относно едностранното разпореждане на ответника със суми по банкова сметка, останали в наследство от наследодателя Ш., се явявал недопустим, тъй като ищецът разполагал с друг път за защита-този по чл.70 от ЗН-за привнасяне от друг наследник в наследството на това, което последният дължи на другите наследници във връзка със съсобствеността помежду им.

Разпоредбата на чл.70 от ЗН касае уреждането на сметки между сънаследниците във връзка с допуснатите до делба имоти/определение № 231 от 26.03.2012г. по гр.д.№ 622/2011г., I г.о./, поради което и доколкото паричната сума не е предмет на делбата/ делба

на парични суми се явява и недопустима, тъй като се касае за облигационни отношения и не е необходима делба преди да се претендира заплащането на съответстващата на правата парична сума, тъй като всеки от съсобствениците може да търси своя дял от парите, без да е необходимо преди това да е извършена делба-2857-64-I/, то не би могло да се приеме, че заявената претенция се явява недопустима. Претенциите по сметки във втората фаза на делбата са допустими в рамките на делбеното производство, само ако имат за предмет уреждане на имуществени отношения между страните по повод управление, стопанисване и използване на конкретно съсобствено имущество, което е предмет на делбата.

Съгласно постановките на Тълкувателно решение № 119/1962г., ОСГК хипотезата на чл.70 от ЗН касае задължения на сънаследника към останалите сънаследници за доходи, които първият е събрал от сънаследствени имоти, като в този случай всеки сънаследник е собственик на съответна част от доходите, отговаряща на дялът му от наследството, и може да търси тази част от доходите и преди да е предявен иск за делба, респективно извън делбеното производство, като такива отношения между наследниците за търсене на част от доходите от наследството, събрани от друг сънаследник, са облигационни задължения между наследниците.

В този смисъл и неоснователно се явява твърдението на жалбоподателя, че първоинстанционното решение се явявало недопустимо, тъй като било постановено при наличие на основание за спиране на производството по чл.229, ал.1, т.4 от ГПК- било налице висящо гр.д.№1012/2021г. на СРС, имащо за предмет делба на недвижими имоти, съсобствени по наследство. Видно от самото твърдение, а и съгласно представената искова молба, въз основа на която е образувано соченото дело и решение по първа фаза на делбата, предмет на последната са недвижими имоти, не и парични средства или движима вещ-трактор. Решението по соченото дело няма значение за правилното решаване на настоящия спор. Няма пречка заявените претенции да бъдат разгледани извън производството по делбата.

По същество: Настоящата инстанция споделя мотивите на първоинстанционния съд и на основание чл.272 от ГПК препраща към същите.

Не се спори между страните, а и от събраните по делото доказателства се установява, че С. З. Ш. е техен баща, че същият е починал на 03.03.2016г., както и че заедно със съпругата му Ф. М. Ш., се явяват негови наследници по закон. Предвид това и съгласно разпоредбата на чл.5 и чл.9 от НК, ищецът следва да получи 1/3ид.ч. от оставеното от Ш. в наследство имущество.

Установи се също, че наследодателят е имал банкова сметка в ТБ„ЦКБ“, както и че след смъртта му, ответникът С. С. З. е изтеглил от същата общо сумата 4 916.04 лв.. Съгласно разпоредбата на чл. 21, ал. 1 СК вещните права, придобити по време на брака в резултат на съвместен принос, принадлежат общо на двамата съпрузи, независимо от това на чие име са придобити Разпоредбата не съдържа правило, аналогично на това по чл. 19, ал. 1 от СК, с което съпружеската имуществена общност да обхваща и паричните влогове, които са били придобити по време на брака в резултат на съвместен принос, като такава

липсва и в останалите разпоредби уреждащи законовия режим на общност в отношенията между съпрузите. Следователно по сега действащия СК паричните влогове са изключени от режима на съпругеска имуществена общност и се считат лична собственост на съпруга, на чието име са придобити, независимо от това дали са придобити по време на брака и в резултат на съвместен принос на двамата съпрузи. Съгласно § 4, ал. 1 от ПЗР на СК правилата на този кодекс относно имуществените отношения между съпрузите се прилагат и за имуществата, придобити от съпрузите по заварени бракове. Предвид това и доколкото сумата по влога е била лична собственост на наследодателя С. Ш., то 1/3 част от същата в размер на 1333.33 лв. след смъртта му се явява собствена на наследника му З.. Ето защо и получаването ѝ от другия наследник - ответника З., се явява без основание. Последният се е обогатил със сочената сума за сметка намаляване имуществото на ищеца.

Действително, на 01.11.2016 г. по спестовния влог на Ф. М. Ш. е внесена сума в размер 5000 лв., с посочено основание: „откриване на срочен влог“, но обстоятелството, че ответникът се е разпоредил с частта от наследството на З. в полза на майка си Ф. М. Ш., не води до отпадане на отговорността му, тъй като обогатяването му настъпва към момента на получаване на сумите. Не се установява това разпореждане да е в полза на ищеца З. или с негово съгласие. Ответникът в сведенията пред органите на МВР изрично заявява, че преди това е разговарял с брат си и е поискал да преведат сумата по сметка на Ш., но последният е отказал.

Не рефлектира върху извода за основателността на претенцията обстоятелството, че към момента на откриване на наследството в банковата сметка на наследодателя наличността не била 4916.55 лв., а 4318.75 лв.. Видно от приложеното банково извлечение, близо два месеца след смъртта на наследодателя, по сметката му е продължило постъпването на суми/от ДФ „Земеделие“, ДСП-Сиестра/, но доколкото се касае до права на наследодателя, те същите се явяват част от наследството му, съответно преминават в патримониума на наследниците му съобразно наследствените им права.

Установи се също, че наследодателят е притежавал трактор „НИМОМОТО“/без регистрация/, като същият след смъртта му, е бил продаден на свид. С.Халит за 4000 лв. от ответника С. З., като последният е договарял условията по сделката и получил сумата. Предвид това и доколкото 1/3 ид.ч. от трактора се е явявала собствена на ищеца по наследство, то получената от ответника цена за тази част-1333 лв. се явява получена без основание и същият дължи заплащането ѝ на ищеца. В съдебно заседание процесуалният представител на ответника изрично заявява признание на дължимостта на продажната цена от 4000 лв., съобразно наследствените квоти по чл.5 от ЗН/1/3 ид.ч./, по начина пресметнати от ищеца, т.е. за сумата 1333.33 лв.. Само за пълнота следва да се отбележи и че съгласно отразеното в представената служебна бележка изх. № 02-10-6500/8-2/03.02.2022 г. и справка за плащания от СЕБРА, С. З. Ш. и в периода преди регистрацията му като земеделски стопанин - 01.01.2007 г. - 31.12.2015 г. е получавал финансиране, като му били изплатени суми по схеми и мерки администрирани от ДФ „Земеделие“. В този смисъл са и показанията на свид.Халит, който сочи, че наследодателят на страните се е занимавал с обработка на

земи, като е закупил трактора с оглед обработването на земята, както и че не е виждал съпругата му с него на нивата. Съгласно чл.22, ал.2 от КТ лични са движимите вещи придобити от единия съпруг, които му служат за упражняване на професия или занаят, каквато в случая се явява и тракторът.

Ирелевантно за спора се явява обстоятелството, дали след получаване на продажната цена ответникът е предоставил изцяло същата на своята майка, а и надлежни доказателства в тази насока по делото не се ангажираха/разпитаният свидетел не заявява кога точно през 2017г.-2018г. е заплатил продажната цена/.

Съдът намира за неоснователно оплакването на жалбоподателя, че решението се явявало недопустимо тъй като било постановено по нередовна искова молба-не били посочени всички обстоятелства на които се основавал всеки от исковете, липсвало посочване цената на всеки от тях, както и отделно формулиран петитум. В исковата молба са изложени достатъчен обем от обстоятелства, въз основа на което може да се направи извод досежно правната квалификация и предмета на заявените претенции. Действително, в петитума на исковата молба цената на двата иска и претендирана сума е посочена общо, но доколкото в обстоятелствената част са посочени продажната цена на трактора и изтеглената от влога на наследодателя сума, съответно претендираната от ищеца част от наследството на наследодателя Ш./1/3/, то чрез прости математически пресмятания се извежда извод за цената на всеки от исковете. Освен това, с оглед дадена от съда възможност по реда на чл.143, ал.2 от ГПК, в първото по делото заседание, ищецът е пояснил исковата си молба заявявайки точно цената на всяка от претенциите, съответно е посочил защо претендира 1/3ид.ч. от стойността на съответното имущество/въпреки че последното не е било необходимо, доколкото в исковата молба са изложени твърдения каква част от наследството на баща му се полага, съответно при несъгласие на ответната странас този размер тя следва да изложи съборажения защо счита, че квотите са различни, което е и направила в случая с отговора на исковата молба/.

Предвид изложеното съдът намира, че решението на първоинстанционният съд в обжалваната част се явява правилно и законосъобразно, и следва да бъде потвърдено. В останата, необжалвана част, решението е влязло в законна сила.

На основание чл.78 от ГПК, в тежест на жалбоподателя следва да се възложат направените от въззиваемата страна разноси пред настоящата инстанция, в размер на 600лв..

Водим от горното и на основание чл.271 от ГПК, Шуменският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №328 от 27.04.2022г. по гр.д.№1920/2021г. на ШРС в частта, с която С. С. З. с ЕГН ***** и поС.ен адрес: гр. Ш..., е осъден да заплати на Г. С. З. с ЕГН ***** и адрес: гр. В., сумата от 1 638.68лв., представляваща съответна на наследствения му дял от наследство от баща му С. З. Ш., поч.на 03.03.2016г., оставено в ТБ

„Централна кооперативна банка” АД по банкова сметка IBAN LG 84 CECB 9790 1057 1199 00, ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба – 09.07.2021 г. до окончателно плащане, на основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД, в частта с която З. е осъден да заплати на З. сумата от 1 333.33лв., представляваща съответна на наследствения му дял от продажната цена на трактор „Himomoto“, оставен в наследство от баща му С. З. Ш., ведно със законната лихва, считано от подаване на исковата молба – 09.07.2021 г. до окончателно плащане, на основание чл. 59, ал. 1 ЗЗД, и са присъдени разноски.

В останалата, необжалвана част решението е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА С. С. З. да заплати на Г. С. З. деловодни разноски пред въззивната инстанция в размер на 600лв..

Решението подлежи на обжалване пред ВКС на РБългария в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____